

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie september 2011

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 244/2011
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2010.</p> <p>Sťažovateľ ako neplnoletý vlastník nehnuteľností uzatvoril 2. februára 1948 kúpnu zmluvu s J. B. a M. B. ako kupujúcimi, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností. Na základe tejto kúpnej zmluvy bol v pozemkovej knihe povolený a vykonaný zápis kupujúcich ako vlastníkov prevádzaných nehnuteľností. Podľa zákona č. 115/1948 Zb. z 28. apríla 1948 došlo k znárodneniu nehnuteľností označených v kúpnej zmluve z 2. februára 1948 a v ďalšom tieto patrili do vlastníctva štátu. Označené nehnuteľnosti boli podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona povinnou osobou vydané právnym nástupcom J. B. a M. B. uzavretím dohody o vydaní nehnuteľností zo 17. októbra 1991, a nie sťažovateľovi.</p> <p>Sťažovateľ sa preto podľa § 5 ods. 5 reštitučného zákona žalobou domáhal vydania sporných nehnuteľností od subjektov, ktorým boli tieto vydané.</p> <p>Najvyšší súd v napadnutom rozsudku (pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu zo 17. júna 2009) dospel k právnomu záveru, že oprávnenou osobou na vydanie znárodnených nehnuteľností nie je sťažovateľ ako skutočný vlastník znárodnených nehnuteľností, ale právni nástupcovia J. B. a M. B., teda osôb, ktoré boli evidované v pozemkovej knihe ako vlastníci nehnuteľností v čase ich znárodnenia. Ako čas znárodnenia krajský súd a najvyšší súd v napadnutom rozsudku ustálili dátum vydania zákona č. 115/1948 Zb. z 28. apríla 1948, a nie dátum 1. apríla 1948, ku ktorému podľa prvého odseku tohto zákona malo dôjsť k znárodneniu zoštatnením.</p>
ratio decidendi	<p>Účelom reštitučných zákonov je zmiernenie majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v rozhodujúcom období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, teda v pomerne dlhom období neslobody a perzekúcie, pričom v mnohých prípadoch k týmto majetkovým a iným krívdám dochádzalo na základe „právnych predpisov“, ktoré len ťažko možno podľa súčasných kritérií nazvať „právnymi“. Reštitučné zákony z obdobia po roku 1989 „otvorili“ pre oprávnené osoby priestor na to, aby sa domáhali inter alia navrátenia vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu,</p>

	<p>podľa ktorého za oprávnené osoby v reštitučnom konaní, t. j. za osoby, ktorým boli znárodnené nehnuteľnosti a ktorým tým bola spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb., považoval osoby, ktoré boli v čase znárodnenia 28. apríla 1948 zapísané ako vlastníci v pozemkovej knihe, resp. ich nástupcov, z dôvodu, že správnosť tohto zápisu nebola v súdnom konaní o výmaz sťažovateľom spochybnená, hoci bolo nesporne preukázané, že k zápisu došlo na základe neplatnej kúpnej zmluvy a skutočným vlastníkom znárodnených nehnuteľností bol sťažovateľ, považuje za právny názor, ktorý je formalistický a popiera účel reštitučného zákona.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu výklad a aplikácia práva – reštitučného zákona – musí v prvom rade naplňať jeho účel, a preto je nepripustné, aby v otázke ustálenia oprávnenej osoby boli založené na bezprávi spočívajúcom vo formalistickom akceptovaní deklaratorného zápisu v pozemkovej knihe nezodpovedajúceho skutočnému stavu vlastníctva majetku v čase jeho znárodnenia.</p> <p>Ústavný súd vo všeobecnosti nespochybňuje správnosť záverov najvyššieho súdu, že podľa uhorského obyčajového práva v spojení so zákonom č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník spôsobom dosiahnutia nápravy nesprávnej evidencie vlastníctva k nehnuteľnostiam v pozemkovej knihe bolo podanie žaloby skutočným vlastníkom o tzv. „výmaz“ nesprávne evidovaných vlastníkov a zákonná možnosť podania takejto žaloby uplynula v súlade s § 566 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník 1. januára 1961.</p> <p>Vzhľadom na účel reštitučného zákona ako špecifickej právnej úpravy sledujúcej nápravu krívd vzniknutých v totalitnom období, ktoré sú charakteristické porušením základných ľudských práv postihnutých osôb, nie je namieste, aby posudzovanie oprávnenej osoby v reštitúcii bolo prísne formálne viazané na využitie či nevyužitie právnych foriem nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe v rozhodnom období.</p> <p>Tento záver podporuje aj argumentácia sťažovateľa, s ktorou sa ústavný súd stotožňuje a v ktorej poukázal na spoločenské pomery po znárodnení a právnú a faktickú nemožnosť sa domáhať nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe za stavu, keď po znárodnení bol ako vlastníkom titulom znárodnenia v pozemkovej knihe vedený už nie nepravý vlastníkom, ale štát. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd sa „strohým“ konštatovaním, že je „so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo...“, zbavil povinnosti riadne sa vysporiadať s týmito námietkami sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že rozsudok najvyššieho súdu je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že napadnutým rozsudkom bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie rozsudku najvyššieho súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovely, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústav všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	I. ÚS 247/2011
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletým dieťaťom ktoré začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom je výkon rozhodnutia o úprave styku s maloletou. Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom na základe týchto hľadísk predmetné konanie o nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletým dieťaťom nemožno hodnotiť ako konanie po skutkovej alebo právnej stránke zložitú (m. m. III. ÚS 188/05). Z povahy veci súčasne vyplýva, že táto si vyžaduje určitú rýchlosť konania.</p> <p>2. Ústavný súd vychádzajúc zo s'ťažnosti, jej príloh, predloženého súdneho spisu, stanoviska podpredsedu okresného súdu a vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa nezistil, že by sťažovateľ svojím správaním prispel k doterajšej dĺžke konania v označenej veci.</p> <p>3. Ústavný súd konštatoval zistenie viacerých kratších období nečinnosti a jedno dlhodobšie obdobie nečinnosti, keď okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka. Z prehľadu procesných úkonov tiež vyplýva, že súdny spis sa v hodnotenom období opakovane (štyrikrát) nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o riadnych opravných prostriedkoch podaných matkou maloletej proti uzneseniam okresného súdu o uložení pokút pre neplnenie právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu. Tieto obdobia však spolu predstavovali časový úsek v trvaní 4 mesiacov, a preto neboli spôsobilé relevantným spôsobom ovplyvniť celkovú dĺžku napadnutého konania.</p> <p>Z dôvodu povahy veci samej, keď je potrebné zabezpečiť vykonateľnosť rozhodnutia okresného súdu, k čomu nedošlo ani po štyroch rokoch od podania návrhu, dospel ústavný súd k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) boli porušené (bod 1 výroku nálezu).</p> <p>Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ako aj na záver o nečinnosti a neefektívnom a nesústreďenom postupe okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že ani po štyroch rokoch od podania návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletou nedošlo k výkonu rodičovského práva sťažovateľa pravidelne sa stretávať s maloletou, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 246/2011
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	24. august 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktoré začalo v roku 2003.</p> <p>Ústavný súd o predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľky rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009, v ktorom vyslovil, že okresný porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 1 500 € a náhradu trov právneho zastúpenia.</p>
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu. Vzhľadom na nutnosť nariadenia opakovaného znaleckého dokazovania možno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za zložitejšie. Uvedené konštatoval ústavný súd už v náleze sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 a nie je potrebné na ňom nič meniť. Samotnú vecnú zložitosť však nemožno dávať do súvislosti s neefektívnou a nesústreďenou činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.</p> <p>2. Ústavný súd pri preskúmaní predmetného spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka v období od nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 prispela k zbytočným prietahom v konaní.</p> <p>3. Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu prihliadol najmä na skutočnosť, že napriek tomu, že ústavný súd už raz vyslovil, že základné právo sťažovateľky bolo v napadnutom konaní porušené, všeobecný súd neorganizoval svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená (§ 100 ods. 1 OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty sťažovateľky. Vec je stále na okresnom súde bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, a preto mal okresný súd venovať postupu v tejto veci zvýšenú pozornosť.</p> <p>Sudkyňa poverená plnením úloh predsedu okresného súdu vo svojom vyjadrení z 11. júla 2011 uznala, že v napadnutom konaní došlo ku krátkodobejšej nečinnosti okresného súdu a ku vzniku prietáhov, ktoré odôvodnila dlhodobou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne, ktorá spôsobila pridelenie veci inému senátu okresného súdu v apríli 2011. Obranu okresného súdu spočívajúcu na uvedených argumentoch, ktoré mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prietahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (m. m. IV. ÚS 137/04, IV. ÚS 147/2010) konštatoval, že ani táto skutočnosť nemôže byť vo vzťahu k oprávnenému subjektu, ktorý sa obrátil na všeobecný súd so žiadosťou o odstránenie svojej právnej neistoty, dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavuje štát zodpovednosti za pomalý priebeh konania a v jeho dôsledku za vznik zbytočných prietáhov v označenom súdnom konaní.</p> <p>Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania a na skutočnosť, že od nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 377/08 z 5. mája 2009 uplynuli ďalšie dva roky, dospel k záveru, že celková dĺžka konania v trvaní takmer 8 rokov nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prietáhov, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy. Nález ústavného súdu, ktorým boli zistené zbytočné prietahy, bol vydaný 5. mája 2009. Po tomto období bol postup okresného súdu opätovne poznačený zbytočnými prietahmi a jeho činnosť bola neefektívna a nesústreďená, v dôsledku čoho okresný súd vec právoplatne dosiaľ neskončil a nenastolil právnu istotu vo veci. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez</p>

	zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadostučinenie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	II. ÚS 377/08

spisová značka	I. ÚS 223/2011
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom krajského súdu v konaní odvolaní vo veci náhrady nemajetkovej ujmy. Vec sa nachádza na krajskom súde od 28. januára 2010.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania len v zanedbateľnom rozsahu ovplyvnila výmena predsedníčky senátu, ktorý charakter sporu je však dostatočne poznaný všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbor). </p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným prietáhom v konaní, naopak, sťažnosťou na prietahy v konaní sa domáhal účinnej ochrany svojich práv.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho krajského súdu v predmetnej veci, pričom v rámci toho nemohol implicitne nezohľadniť tiež celkovú dĺžku konania v právnej veci sťažovateľa. Sťažovateľ v sťažnosti nekonkretizoval obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným prietáhom v napadnutom konaní, a ďalej poukázal na celkovú dĺžku konania.</p> <p>Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených písomnosti, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd bez potreby parciálneho hodnotenia a na základe (aj) stanoviska označeného porušovateľa konštatuje prietahy v konaní krajského súdu (napr. v období od 23. februára 2010 do 24. júna 2011 krajský súd nevykonával žiadny úkon vo veci). Napriek tomu, že krajský súd vykonával administratívne úkony spojené so zmenou predsedu senátu, v posudzovanej veci nevykonával žiaden vecný úkon a ani vo veci nerozhodol (do podania sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd preto konštatuje, že pred krajským súdom došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým k porušeniu označeného základného práva sťažovateľa.</p> <p>Obranu krajského súdu spočívajúcu v množstve sporov (v personálnych problémoch) ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prietahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.</p>

	<p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 700 € za primerané finančné zadost'učinenie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 473/2010
sudca spravodajca	Milan Čalík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	9. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní vo veci určenia autorstva a uloženia povinnosti určiť výšku odmeny ktoré začalo v roku 1988.
ratio decidendi	<p>Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je vec, ktorej povaha (spor o určenie autorstva a odmenu, teda o zdroj príjmu sťažovateľa) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu (pozri napr. I. ÚS 191/04, IV. ÚS 180/05). Aj keď rozhodovanie o určenie autorstva veci a vyplatenie autorskej odmeny môže predstavovať vysoký stupeň zložitosti súvisiaci s dokazovaním splnenia opodstatnenosti nároku, ako aj určovaním výšky odmeny, vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania a jeho priebehu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade faktická ani právna zložitosť nemôže ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku konania (takmer 22 rokov).</p> <p>Ústavný súd zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako je to v danej veci, možno už len na základe celkovej dĺžky jeho trvania považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. V priebehu celého konania okresný súd nepostupoval v konaní dôsledne, neorganizoval svoju prácu tak, aby v čo najkratšej dobe zadovážil dostatok relevantných dôkazov potrebných na rozhodnutie vo veci samej. Nesústredenosť a neefektívnosť postupu okresného súdu vyplýva okrem iného aj zo skutočnosti, že znalecké dokazovanie nariaďoval viackrát bez zistenia, či znalec môže znaleckú činnosť vykonávať, alebo aj z toho, že neprijal adekvátne opatrenia voči znalkyni, aby bol znalecký posudok vypracovaný včas (v januári 1996 ustanovil ďalšiu znalkyňu, ktorá však znalecký posudok doručila okresnému súdu až v apríli 2000). K zbytočným prietahom v súdnom konaní môže teda dôjsť nielen samotným nekonaním príslušného súdu (sudcu), ale aj takou jeho neefektívnou činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania, čiže k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.</p> <p>Ďalej ústavný súd posudzoval správanie sťažovateľa v priebehu konania a na základe vyžiadaného spisu dospel k záveru, že sťažovateľ neprispel k predĺženiu konania.</p> <p>Ústavný súd rovnako s ohľadom na už uvedené kritériá posudzoval existenciu prípadných osobitných okolností, ktoré mohli spôsobiť prietahy v konaní, a uzavrel, že ani k týmto v konaní nedošlo. Napokon vzal ústavný súd do úvahy potrebu zistenia toho, aký význam má pre sťažovateľa predmetné konanie. V danom prípade išlo o určenie autorstva sťažovateľa a odmenu, ktorá je pre neho zdrojom príjmu, a preto právom žiadal o urýchlené skončenie veci a nastolenie právnej istoty.</p> <p>Vzhľadom na uvedené skutočnosti a predovšetkým na celkovú dĺžku konania je</p>

	<p>ústavný súd toho názoru, že okresný súd v prerokovávanej veci prekročil dané medze konať bez zbytočných prietáhov a skončiť ju v primeranej dobe v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. V občianskom súdnom konaní je totiž povinnosť súdu konať bez zbytočných prietáhov konkretizovaná vo viacerých ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku (ide najmä o ustanovenia § 6, § 100 ods. 1 a § 114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), ktoré sa mali aplikovať ihneď po prekročení určitej „povolenej hranice“ najmä po opakovaných urgenciách a sťažnostiach na prietahy.</p> <p>Pri zvážení všetkých už uvedených kritérií ústavný súd uzatvára, že sporná záležitosť sťažovateľa nebola v primeranej lehote prerokovaná a došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade suma 3 320 €, ktorú sťažovateľ aj požadoval, zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľa za ujmu, ktorú utrpel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 116/2011
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	27. mája 2010
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní o náhradu škody ktoré začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na náhradu škody. Predmet tohto súdneho konania nie je možné považovať po právnej stránke a ani po skutkovej stránke za zložitý, keďže obdobná agenda tvorí bežnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov.</p> <p>2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľka prispela k prietahom v konaní okresného súdu.</p> <p>3. Ústavný súd ustálil, že doterajší priebeh posudzovaného súdneho konania sa vyznačuje prietahmi spočívajúcimi v neefektívnej činnosti okresného súdu, a to najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania v trvaní viac ako 4 roky (žaloba bola podaná 10. apríla 2006), na charakter okresným súdom vykonaných úkonov počas tohto obdobia a na to, že počas celého tohto obdobia bolo vo veci nariadené okresným súdom jediné pojednávanie vo veci.</p> <p>Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vzhľadom na dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh, na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prietáhoch v posudzovanom konaní ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie</p>

	podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 343/2010
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	27. apríla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom krajského súdu v konaní o odvolaní vo veci určenia neplatnosti výpovede.</p> <p>Sťažovateľka prvostupňový rozsudok okresného súdu napadla odvolaním z 25. septembra 2006. Nezaplatila však súdny poplatok za podané odvolanie v lehote určenej výzvou krajského súdu, preto tento uznesením z 31. januára 2007 odvolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.</p> <p>Uznesenie krajského súdu sťažovateľka napadla odvolaním s odôvodnením, že v lehote na podanie odvolania zaplatila súdny poplatok.</p> <p>Po vyznačení právoplatnosti a vykonateľnosti prvostupňového rozsudku okresného súdu proti sťažovateľke začalo exekučné konanie. Exekúcia bola vykonaná na základe exekučného príkazu z 23. júla 2007.</p> <p>Počas prebiehajúceho exekučného konania bolo sťažovateľke doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 21. júna 2007, ktorým tento zastavil konanie o podanom odvolaní proti uzneseniu krajského súdu z 31. januára 2007. Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatkom funkčnej príslušnosti pre konanie o odvolaní, keď vyslovil názor, že odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu z 31. januára 2007 je rozhodnutím odvolacieho súdu, takže proti nemu odvolanie nebolo prípustné.</p> <p>Rozhodnutie najvyššieho súdu sťažovateľka napadla dovolaním, ktoré zdôvodnila existenciou vady predpokladanej ustanovením § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Tvrdila, že najvyšší súd jej označeným postupom odňal právo konať pred súdom.</p> <p>Najvyšší súd ako súd dovolací podané dovolanie uznesením z 25. októbra 2007 vydaným odmietol, keď už nezistil existenciu vady uvedenej v § 237 písm. f) OSP.</p> <p>Ústavný súd vo veci predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľky nálezom č. k. III. ÚS 385/08-63 z 21. apríla 2009 vyslovil, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu z 25. októbra 2007 porušené nebolo.</p>
ratio decidendi	<p>Krajský súd vyslovil svoj všeobecný názor na svoju povinnosť rešpektovať nálezy ústavného súdu v tom zmysle, že sa bez výhrad prihlásil iba k záväznosti kasačnej, a nie v zmysle precedenčnej; inak povedané, odmietol svoju povinnosť rešpektovať ratio decidendi, vyslovene v odôvodnení pre sťažovateľku nevyhovujúceho nálezu.</p> <p>S týmto názorom krajského súdu sa však ústavný súd nestotožňuje.</p> <p>Nerešpektovanie právneho názoru ústavného súdu vysloveného hoci aj v odôvodnení jeho predchádzajúceho nálezu má vždy za následok aj porušenie práva na fair proces v jeho časovej dimenzii, lebo doba, o ktorú sa predlžuje súdne konanie v dôsledku prejednávania novej ústavnej sťažnosti, konkrétneho zásahu ústavného súdu, ako i nového prejednávania veci všeobecným súdom, je dobou označiteľnou za zbytočné prietahy v súdnom konaní, pričítateľné na vrub všeobecnému súdu, resp. konkrétnemu sudcovi tohto súdu.</p> <p>Nerešpektovanie právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v odôvodnení</p>

nálezu zo strany všeobecného súdu zakladá aj porušenie princípu rovnosti, ako aj narušenie právnej istoty občanov, ktorej neopomenuteľnou súčasťou je dôvera jednotlivcov v rozhodovacia činnosť orgánov štátu, v danom prípade všeobecného súdu. Podstatou uplatňovania verejnej moci v demokratickom a právnom štáte (čl. 1 ods. 1 ústavy) je princíp dobrej viery jednotlivca v správnosť aktov verejnej moci a jej ochrany. Tento, dnes už európsky ústavný princíp dobrej viery, pôsobí bezprostredne v rovine subjektívnych základných práv ako jeho ochrana, v rovine objektívnej sa potom prejavuje ako princíp prezumpcie správnosti aktu verejnej moci.

Na jednej strane bolo nezvyklé, že ústavný súd v tomto prípade už hneď nevydal sťažnosti vyhovujúci kasačný nález o porušení práva na súdnu ochranu u sťažovateľky (tam bol niekde zasiaty dôvod na ďalšie nekonanie), ale na strane druhej v jeho odôvodnení uviedol dosť relevantných dôvodov, pre ktoré krajský súd mal vo veci meritórne konať a rozhodovať o odvolaní sťažovateľky voči rozsudku okresného súdu. Pri tomto následnom rozhodovaní bol teda krajský súd vystavený ešte prísnejšiemu premietnutiu (a rešpektovaniu) názoru ústavného súdu na vecné prejednanie odvolania sťažovateľky, aj keď odvolací proces a zastavujúce rozhodnutia vyšších súdov zostali „nedotknuté“. Dôvod tohto pravidla je samozrejmy. Právne spory a súdne konanie musia byť niekedy dokončené a nesmú pokračovať ako večné prehadzovanie medzi súdnymi orgánmi, ktoré trvajú na svojom, a tak porušujú ústavné práva toho-ktorého účastníka konania.

Všeobecné pravidlo, že proti nálezom ústavného súdu sa nemožno odvolať, má za následok, že nález ústavného súdu vcelku predstavuje definitívne riešenie ústavnoprávnych otázok v konkrétnej veci, a preto musí byť dotknutým všeobecným súdom verne vykonaný a ústavnoprávny výklad vyložený v náleze ústavného súdu ním musí byť rešpektovaný bez ohľadu na eventuálnu pochybnosť všeobecného súdu či je správny, fundovaný alebo inak akceptovateľný. Aj keď ústavný súd nie je neomylný, musí trvať na tom, že v jednotlivých prípadoch je konečnosť sporu nepostrádateľným znakom spravodlivého procesu, a preto ako orgán s posledným slovom na území Slovenskej republiky musí byť – jeho právny názor – v konkrétnej veci nepodmienečne rešpektovaný. Opačný názor by odporoval samotnému princípu „kasačného rozhodovania“ a právneho štátu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd uzatvára, že v otázke interpretácie a aplikácie relevantných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch vyslovenej v predchádzajúcom náleze ústavného súdu nemôže súhlasiť s názorom krajského súdu o nerešpektovaní v ňom vyslovených právnych názorov. Pre tento záver dospel ústavný súd k nálezom, že nekonaním krajského súdu vo veci rozhodovania o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu bolo porušené jej základné právo zakotvené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto krajskému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov (čl. 127 ods. 2 ústavy).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže na jej žiadosť rozhodnúť aj o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Primerané zadosťučinenie za nemateriálnu ujmu sa v zásade poskytuje aj právnickým osobám, v danom prípade sťažovateľke. Zmyslom poskytovania kompenzácie nemateriálnej ujmy za tvrdené porušenie práva na konanie v rozumnom čase je reparácia úzkosti, stresu v očakávaní výsledku prípadu a neistoty (...). Takéto pocity sú však príznačné len pre osoby fyzické a nemôžu za žiadnych okolností oprávniť právnickú osobu na kompenzáciu (pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Skoma, s. r. o., v. Česká republika zo 17. mája 2005, EKO-Energia, s. r. o., v. Českej republike z 26. októbra 2004 atď.). Nemateriálna ujma však nepochybne vzniká neprimeranou dĺžkou konania i právnickým osobám, ktorých vôľa je vytváraná prostredníctvom fyzických osôb. So zreteľom na všetky uvedené okolnosti prípadu dospel ústavný súd k záveru, že suma 1 000 € zodpovedá všetkým kritériám vyprofilovaným doterajšou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozh. Pflieger z 27. júla 2004 a Rímskokatolícka farnosť Obříství z 24. mája 2005) i prípadovým právom

	ústavného súdu (III. ÚS 97/04 a pod.) pre odškodnenie priet'ahov v konaní, a preto túto sumu s'ťažovateľke priznal s tým, že jej prípadné ďalšie nároky na náhradu škody voči štátu podľa osobitného zákona (č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), zostali týmto rozhodnutím nedotknuté.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Skoma, s. r. o., v. Česká republika zo 17. mája 2005, EKO-Energia, s. r. o., v. Českej republike z 26. októbra 2004 Pflieger z 27. júla 2004 a Rímskokatolícka farnosť Obříství z 24. mája 2005 III. ÚS 97/04

spisová značka	I. ÚS 433/2010
sudca spravodajca	Milan Čalík
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	9. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	S'ťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o určenie, že výkon exekútorského úradu s'ťažovateľky trvá, a o náhradu škody spôsobenej nezákonným postupom Slovenskej komory exekútorov. Konanie začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd síce konštatuje, že predmetná vec sa po právnej a skutkovej stránke javí zložitejšou, avšak zároveň podotýka, že doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania nemôže byť pripísaný na vrub naznačenej faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Okresný súd v doterajšom priebehu konania nevykonával také dokazovanie, ktoré by odôvodňovalo danú celkovú dĺžku konania na prvom stupni. Zákonné sudkyne, ktorým bola vec pridelená, prejavili váhavosť a nerozhodnosť a uspokojili sa s formalizovaným postupom opakovaním súdnych pojednávaní v čase od 27. novembra 2006 až do podania ústavnej s'ťažnosti. Ústavný súd preto uvádza, že nemožno tolerovať, aby zatiaľ len v jednom štádiu konania pred okresným súdom bola dĺžka konania bez uskutočneného širšieho dokazovania takmer 5 rokov.</p> <p>Ústavný súd sa ďalej zaoberal aj otázkou či opakované postúpenie veci na iné okresné sudy ako sudy prvého stupňa bolo odôvodnené a či aj túto skutočnosť možno považovať za zbytočné priet'ahy. Ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil, že o miestnej príslušnosti bolo právoplatne rozhodnuté už uznesením krajského súdu zo 6. decembra 2005, ktorým boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci všetci sudcovia Okresného súdu Považská Bystrica, a zároveň bola vec prikázaná okresnému súdu, ktorý sa tak stal miestne príslušným súdom na konanie. Okresný súd ako súd nižšieho stupňa bol týmto rozhodnutím viazaný, a preto jeho ďalší postup, keď postúpil spis na konanie Okresnému súdu Bratislava V, nebol správny. Ústavný súd k tomu konštatuje, že aj tento nesprávny postup okresného súdu, ktorý mal vplyv na celkovú dĺžku doterajšieho konania, má povahu zbytočných priet'ahov a je ho nutné pripísať na jeho ťarchu.</p> <p>2. Pri hodnotení správania s'ťažovateľky v priebehu konania ústavný súd dospel k záveru, že jej konanie bolo po celú dobu aktívne a súčinné a neprispelo k predĺženiu konania. V tomto smere nemožno prisvedčiť predsedníčke okresného súdu, že priet'ahy sú spôsobované i tým, že vo veci sú zo strany s'ťažovateľky podávané procesné návrhy, o ktorých musí súd rozhodnúť. Z vyžiadaného spisu vyplýva, že predmetné návrhy neboli po právnej stránke zložité, spočívali v bližšej špecifikácii návrhu, resp. v jeho rozšírení o ušlý zisk o ďalšie roky od podania žaloby, o ktorých mohol okresný súd rozhodnúť priamo na pojednávaní.</p> <p>Ústavný súd rovnako s ohľadom na už uvedené kritériá posudzoval existenciu prípadných osobitných okolností, ktoré mohli spôsobiť priet'ahy v konaní, a uzavrel, že ani k týmto v konaní nedošlo. Napokon vzal ústavný súd do úvahy potrebu zistenia toho, aký význam má pre s'ťažovateľku predmetné konanie. V jej prípade ide prioritne o</p>

	<p>určenie, či výkon jej exekútorského úradu, ktorý bol zdrojom jej príjmov, trvá. Preto právom žiadala o urýchlené skončenie veci a nastolenie právnej istoty k spochybnenej oprávnenosti výkonu jej slobodného povolania.</p> <p>3. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a celkovú dĺžku konania je ústavný súd toho názoru, že okresný súd v prerokovávanej veci prekročil dané medze konať bez zbytočných prietahov a skončiť ju v primeranej dobe v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. Pri zvážení už uvedených kritérií je ústavný súd toho názoru, že sporná záležitosť sťažovateľky nebola v primeranej lehote prerokovaná a najmä právoplatne skončená.</p> <p>Vzhľadom na okolnosti prípadu, povahu veci a celkovú dĺžku konania ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade suma 1 500 € zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľky za ujmu, ktorú zatiaľ utrpela.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov</p>	<p>rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Philis proti Grécku, 1997, Pélissier a Sassi proti Francúzsku, 1999, I. ÚS 257/08, I. ÚS 413/08 alebo I. ÚS 322/2010</p>

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.